

Ako se takvo laganje smatralo normalnim u Jugoslaviji, zašto iste laži danas ponizno odobravaju i prihvataju hrvatski političari?

JASENOVAČKOJ SPRDNJI NEMA KRAJA:

**Na popisu žrtava Balavica, Propoš, Guja, Šećerka,
Bandera, nedostaje još Bata Beogradski**

Vrlo su zanimljiva imena romskih žrtava s jasenovačkoga popisa. Primjerice, kao muška imena navedena su Bane, Bano, Bandar, Beca, Bibo, Bobo, Coco, Cibulan, Gujo, Majo, Migić, Paco, Puco, Pinter, Piso, Raco, Šeća, Tejo i Žurka, a svakako treba posebno naglasiti bezvremensko Prpoš. Ženska imena ne odstupaju od trenda koncizne egzotike. Tako između ostalih navode se Beba, Bina, Coga, Dila, Gela, Ganula, Pisa, Polga, Purija, Spila, Suma, Teća, Terka i, šećer dolazi na kraju, Šećerka i Bandera, premda ni one ne mogu dostići konzistenciju jedne Balavice

Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
BALINOVIC	ŠEĆERKA		1885	LOVAS	LOVAS	SRPKINJA
				Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
GOMAN	ŠEĆERKA		1895	ČADAVICA	ČADAVICA	ROMKINJA
				Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
BOGDAN	GUJO	NACO		ČADAVICA	DONJE BAZIJE ROM*	
				Stradao/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	

**Pišu:
M. KOIĆ i NIKOLA BANIĆ**

Jasenovački je mit kao mozaik sastavljen od nekoliko manjih mitova. Takvi su, primjerice, mit o preko 20.000 ubijene djece i mit o ubijenim Romima. U jednome od prošlih tekstova pokazano je da broj romskih žrtava s jasenovačkoga popisa znatno nadmašuje čak i Žerjavićeve procjene broja stradalih Roma¹ te da su se rasni zakoni odnosili samo na dio Roma, a ne i, primjerice, na tzv. Bijele cigane.² Osim brojnih publikacija izdanih za vrijeme komunističke diktature, u nezavisnoj Hrvatskoj malo se autora bavilo romskim žrtvama. Kao jedan od značajnijih izvora za romske žrtve, jasenovački popis rabi podatke iz knjige Narcise Lengel-Krizman iz 2003. godine u izdanju Javne ustanove Spomen-područja (JUSP) Jasenovac.³ Dragoje Lukić nije kreator mita o 20.000 ubijene djece, ali njegov uradak iz 2000. godine pokušaj je da se prema smjernicama koje se pripisuju novome memorandumu stvorи privid znanstvene utemeljenosti tog mita.⁴ Podaci Lengel-Krizman i Lukića dijelom se preklapaju i usporedivi su u odnosu na romske žrtve, ali sa značajnim razlikama koje će biti pokazane u tekstu.

Odjeljenje zaštite naroda

Narcisa Lengel-Krizman i Dragoje Lukić, osim po svojim djelima, poznati su kao recenzenti Mileticevih knjiga o Jasenovcu. Opis Dragoja Lukića (1927.-2005.) može se svesti na dvije riječi: **OZNA** i **UDBA**. Lukić je rodom s Kozare, nakon rata radio je u 'Upravi državne bezbjednosti' poznatijoj kao UDBA, odnosno 'Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove', a završio je i školu 'Odjeljenja zaštite naroda' tzv. OZNA.⁵ Za nevjče OZNA je bila zloglasna komunistička tajna policija u čijemu je djelokrugu rada, osim pojedinačnih i masovnih likvidacija, bilo i prikupljanje i 'obrađa' podataka.⁶ Kolika je znanstvena uvjerljivost podataka prikupljenih i obrađenih od djelatnika ozloglašenih

tajnih službi komunističkoga režima, nije potrebno objašnjavati. To je kao da nam razni 'arkani' pišu povijest. Jedino u državi koja još uvijek pati od dječjih bolesti takvi se podaci nekritički preuzimaju i uvažavaju. Podaci o nekim žrtvama s jasenovačkoga popisa pokazuju nevjerljivo 'slučajnost', a vjerojatno samo indiciraju razinu dijaboličnosti cijelog popisa. Zanimljivo da se na jasenovačkome popisu koincidentno nalazi Dragoljub Lukić, rođen 1929. godine, oko dvije godine mlađi od Dragoja Lukića. Zanimljivo je i to da se Dragoljub Lukić nalazi na popisu stradale djece u knjizi Dragoja Lukića. Rodna sela navodne dječje žrtve Dragoljuba i autora knjige Dragoja Lukića - Jablanica i Miloševo Brdo - međusobno su udaljena manje od 4 km. Ne bi to bilo prvi put da se imena djelatnika komunističkih tajnih službi, koji su i sami sudjelovali u kreiranju jasenovačkoga popisa, nađu na popisu jasenovačkih žrtava. U jednometu od prethodnih tekstova naveden je slučaj Pavla Löwa, bjegunci iz jasenovačkoga logora, kasnije majora i pripadnika komunističkih tajnih službi koji se na jasenovačkome popisu nalazi dvaput kao Pavao Läß i Pavao Löw. To je svakako bilo namjerno u svrhu umjetnoga povećanja broja žrtava, a možda se uz to radi i o dijaboličnome udbaškom humoru. Osim 'komšije' Dragoljuba, na jasenovačkome je popisu i imenjak Dragoja Lukić. On je također s Kozare kao i udbaški povjesničar Dragoje Lukić, ali navodi se da je iz susjedne općine Prijedor. Dragoje Lukić je navodno rođen 1907. godine i okruglih je 20 godina stariji od djelatnika UDBE Dragoja, tj. kao da su promjenjena predzadnja znamenka iz 2 u 0. Previše je slučajnosti vezano uz popise jasenovačkih žrtava.

Narcisa Lengel-Krizman (1934.-2008.), žena **Bogdana Krizmana** (1913-1994.) koincidentno je neposredno nakon uspostave nezavisne države Hrvatske 1991. godine samoinicijativno otišla u prijevremenu mirorinu da bi mogla nastaviti sa svojim projektima.⁷ Bogdan Krizman je prije Drugoga svjetskog rata bio službenik u Ministarstvu vanjskih poslova Kraljevine Jugoslavije.⁸ Nastavio je obiteljsku tradiciju službe srpskome

kralju jer je i njegov otac Hinko bio ministar u nekoliko vlada Kraljevine SHS.⁹ Nakon Drugoga svjetskog rata Bogdan Krizman bio je u Ministarstvu vanjskih poslova komunističke Jugoslavije u Beogradu, a kasnije u diplomatskoj službi u inozemstvu.¹⁰ Dakle samo je iz službe srpskome kralju prešao u službu kod komunističkoga diktatora. Tako su i četnici na kraju Drugoga svjetskog rata samo zamijenili bizantinske kokarde s kravocrvenim komunističkim pentagramom. Bogdan Krizman poznat je kao autor serije od nekoliko knjiga s tematikom o Anti Paveliću, ustašama i NDH, pri čemu je imao veliku pomoć svoje žene Narcise Lengel-Krizman. Te su knjige navodno radene uglavnom na temelju dokumentacije **Sekretarijata za unutarnje poslove** do koje je Krizman imao pristup.¹¹ Istoga onog sekretarijata za koji je radio i Lukić. Knjige su izdane 80-ih u vrijeme poplave raznih publikacija koje su trebale proaktivizati zločinačku narav Hrvata kao politički alibi za kasniji konačni obračun srpskih i jugoslavenskih antifa s 'ustašama'. Kao što znamo, u Domovinskom ratu koji je uslijedio, urbani antife i Titova JNA zauvijek su ostali bez opanaka, ali promidžbeni rat naših bliskoistočnih susjeda nikada nije prestao. U tome ratu istaknuto ulogu oduvijek su imali tzv. 'pošteni Hrvati'. Ti 'pošteni' samo su se nominalno iz taktičkih razloga javno deklarirali kao Hrvati, a stvarno su bili 'Jugoslaveni'. Jugoslavenstvo je ionako samo eufemizam za duševno međustanje u procesu kojem je krajnji cilj metamorfoza u Srbe. U tome procesu potvrđuje se ona stara poslovica da je poturica gori od Turčina.

Knjiga N. Lengel-Krizman jedini je izvor podataka za 844 navodne romske žrtve s jasenovačkog popisa.¹² To je 5.2 posto svih navodnih romskih žrtava s jasenovačkoga popisa. Velika većina tih podataka već je na prvi pogled identifikacijski manjkava i diskutabilna (58 posto do 67 posto). Primjerice, čak kod 384 navodne žrtve nije navedeno ime otca (45.5 posto). To ne znači da se ime otca navodi kod ostalih 460 navodnih žrtava. Kod 40 slučajeva na mjestu imena otca nalaze

Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
JOVANOVIĆ	ŠUMAJKA			ŠID	ŠID	ROMKINJA
				Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
MITROVIĆ	ŠUMAJA		1940	ŠID	VAŠICA ROM*	
				Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
NIKOLIĆ	ŠUMARKA	STEVO	1885	DONJI ANDRIJEVCI	DONJI ANDRIJEVCI ROMKINJA*	
				Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
STEVANOVIC SUMA				SLATINA	SLATINA ROMKINJA	
				Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	
ZAHIROVIĆ	SUMA	MEHO	1924	TRAVNIK	TRAVNIK MUSLIMANKA	
				Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1943	
				Logor: JASENOVAC	Stratište:	

se ženska imena. Najčešće se navodi ime Mara (8) pa Julka (6). Primjerice, Julka se navodi kao ime roditelja šestoro bezimene zagrebačke djece kod kojih nije navedena godina rođenja. Isto tako moglo bi se raditi ne o šest već samo o jednoj žrtvi, a s obzirom na manjkavost podataka i to je upitno. Tako se neznanstveno uvećava popis žrtava. Čak oko 40 posto imena očeva sastoje se od samo četiri slova. Uvijek su sumnjiva XXXO imena kao Mato, Tomo i Savo, ali ne mogu se generalno problematizirati. Međutim muška „imena“ kao Kato, Međo, Paco naličuju nadimcima i tu se otvara prostor manipulacijama. Ima još diskutabilnih imena koja sliče na nadimke kao primjerice Miculja i Pinter. Većina imena očeva završava na - O (52.2 posto), a oko jedne četvrtine (23 posto) su tzv. XXXO imena kao primjerice PUZO. Uza sve to, kod još 52 navodno dječje žrtve kojima je izvor knjiga N. Lengel-Krizman nije navedeno njihovo osobno ime, a kod većine ni godina rođenja.

Kod većine tih slučajeva navodi se isto ime otca za troje do šestoro takve bezimene djece iz istog mesta, kao što je pokazano primjerom gore u tekstu kod Julke navodne majke šestoro djece. To sve ukazuje da je vrlo diskutabilna vjerodostojnost nekih od najvažnijih identifikacijskih podataka u knjizi N. Lengel-Krizman.

Kerestinac i Balavica

U mrežnom jasenovačkom popisu nalazi se Janko Kerestinac (1932., otac Stjepan), navodno Hrvat iz sela Kerestinac u općini Sveti Ivan Žabno između Zagreba i Samobora. Prema navodima iz popisa, on je kao desetogodišnji dječak ubijen od ustaša u Jasenovcu. Čak četiri različita izvora ovoga podatka navedena su u napomenama jasenovačkoga popisa. Prema starosti izdanja to su komunistički popis žrtava iz 1964. godine (SZSJ64), komunistički projekt Dotrščina iz 1980-tih (DOTRŠ), treća knjiga A.

Miletića o Jasenovcu (MIL-3) i knjiga D. Lukića o 19.432 stradale djece u Jasenovcu (LUKIĆ). Prva su tri navedena izvora iz vremena komunističkog režima, a Lukićev je uradak zajedničko izdanie srpskog Muzeja žrtava genocida iz Beograda i Banje Luke. Prezime Kerestinac iz mesta Kerestinac prema dostupnim podatcima nije poznato izvan virtualne stvarnosti. Prezimena Kerestinac ili Kerestinac nema čak ni u mjestu Kerestinac, a nije ga bilo niti prema starijim zapisima.¹³ To znači da ili autori imaju neke većini nepoznate i nedostupne izvore podataka ili, što je vjerojatnije, radi se o još jednoj izmišljenoj žrtvi s jasenovačkoga popisa. Ako se u jasenovačkom popisu pogleda pod mjesto Kerestinac, počinje se nazirati rješenje ove misterije. Primjerice, u jasenovačkome se popisu nalazi Janko Kovačević (1936.*), otac Stjepan) po nacionalnosti Rom*, ali u napomenama piše da je Hrvat i rođen 1932. godine. I on je kao dijete ubijen od ustaša u Jasenovcu.

Prema navedenim podatcima razvidno je da se radi o istoj osobi koja se u jasenovačkome popisu navodi s dvama različitim prezimenima. Čak tri izvora ovih podataka ista su kod Janka Kovačevića i Janka Kerestinca: Komunistički popis žrtava (SZSJ64), projekt Dotrščina (DOTRŠ) i Lukićeva knjiga (LUKIĆ). Komunistički popis žrtava izvor je za oko tri četvrtine svih podataka o žrtvama s mrežnoga jasenovačkog popisa. Lukićeva knjiga jedan je od „znanstvenih“ temelja mita o preko dvadeset tisuća ubijene djece u Jasenovcu. Projekt Dotrščina iz prve polovine 80-ih i danas se pokušava predstaviti kao znanstveno relevantan, ali očito nije takav čak niti za podatke o žrtvama iz Zagreba i okolice. Još su dva Roma imenom i prezimenom Janko Kovačević, rodom iz Kerestinaca, navodno ubijena od ustaša u Jasenovcu 1942. godine kao i njihova dva gora navedena imenjaka i zemljaka. Mlađi od te dvojice navodno je rođen 1921.*, ali ta je godina označena kao

nepouzdana, a u napomenama piše alternativna godina rođenja 1918. I kod njega je autor ovoga podatka u dvojbi je li Rom* ili Hrvat. Izvori podataka

jasenovačkome popisu koja su dobar indikator da je autorima popisa u određeno trenutku ponestalo radnoga elana i mašte. Mnogo stariji Janko Kovačević rođen je navodno 1887. godine, a kao ime otca navodi se Jure, kratko i jezgrovito ime od četiri slova. I toga su Roma, prema navodima s popisa koji se temelje na projektu Dotrščina, ubile ustaše u Jasenovcu 1942. godine. Iz priloženoga je jasno koliko su uvjerljivi podaci o četiri Janka iz Kerestinca. Već je mnogo puta pokazano da je tzv. savezni popis iz 1964. godine (SZSJ64) godine najobičnija komunistička farsa. Uz to, već je nekoliko puta pokazano i to da je znanstvena pouzdanost podataka iz projekta Dotrščina istovjetna kao i kod tzv. savezničkog popisa žrtava. Ovaj gaf s Jankom Kerestincem nije izuzetak već paradigma komunističke uporabe kvaziznanosti u kreiranju prividne stvarnosti. O znanstvenoj pouzdanosti uradaka pojedinih udbaša smješno je govoriti. Kako objasniti ovakav gaf

Prezime:	Ime:	Ime oca:	Rođen/a:	Općina rođenja:	Mjesto rođenja:	Narodnost:
GOMAN	TEĆA				SATNICA DAKOVAČKA	SATNICA DAKOVAČKA ROMKINJA
				Način smrti: UBIJENA	Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942
				Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Stratište:
NIKOLIĆ	BANDERA	DRAGO	1893	TRPINJA	BOBOTA	ROMKINJA
				Način smrti: UBIJENA	Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942
				Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Stratište:
NIKOLIĆ	BANDERA	1913	ČEPIN	ČEPIN	ROMKINJA	
				Način smrti: UBIJENA	Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942
				Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Stratište:
ĐURĐEVIĆ	GANULA	MARKO	1882	VALPOVO	HARKANOVCI	ROMKINJA
				Način smrti: UBIJENA	Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942
				Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Stratište:
BOGDAN	BALAVICA	NACO		ČADAVICA	DONJE BAZIJE	ROMKINJA*
				Način smrti: UBIJENA	Strada/o/la: OD USTAŠA	God. smrti: 1942
				Mjesto stradanja: U LOGORU	Logor: JASENOVAC	Stratište:

kustosa JUSP Jasenovac? Naime, na njihovoj se mrežnoj stranici navodi: 'u Poimeničnom popisu žrtava KCL Jasenovac Spomen-područja Jasenovac, uspoređivanjem i kritičkim preispitivanjem podataka za svaku žrtvu ponaosob, sačinjen je popis djece, muškaraca i žena ubijenih u KCL Jasenovac.'¹⁴ Možda su im Janka Kerestinca podvalili ustaše? Vjerovatno isti oni zlotvori koji su prema jasenovačkom popisu ubili Balavici Bogdan i njegina brata Guju također.

Ova priča s Kerestincem podsjeća na jedan slučaj sa suđenja Andriji Artukoviću kada je 'krunski' svjedok Bajro Avdić, inače po nekim obaviještenim izvorima navodno stari udabaš¹⁵, znao svakakve detalje o životu i djelu Andrije Artukovića, čak i detalje o nekakvoj bitki ustaša i partizana kod Samobora za koju nitko drugi nije čuo te o smještaju većega broja zarobljenih partizana u navodni logor u obližnjem Kerestincu, jedino na pitanje branitelja nije znao objasniti gdje se nalazi Kerestinec. Možemo zamisliti kako bi sve to izgledalo da nije bilo *Oluje*, vjerovatno bi se na poimeničnome popisu jasenovačkih žrtava uz Janka Kerestinca i još milijun drugih možda našao i neki Bata Beogradski.

Već je gore navedeno da su vrlo zanimljiva imena romskih žrtava s jasenovačkoga popisa. Primjerice, kao muška imena navedena su Bane, Bano, Bandar, Beca, Bibo, Bobo, Coco, Cibulan, Gujo, Majo, Migić, Paco, Puco, Pinter, Piso, Raco, Šeća, Tejo i Žurka, a svakako treba posebno naglasiti bezvremensko Prpoš. Ženska imena ne odstupaju od trenda konzicne egzotike. Tako između ostalih navode se Beba, Bina, Coga, Dila, Gela, Ganula, Pisa, Polga, Purija, Spila, Suma, Teća, Terka i, šećer dolazi na kraju, Šećerka i Bandera, premda ni one ne mogu dostići konzistenciju jedne Balavice. Treba zadržati ozbiljnost u tome teatru apsurda kad ju već nisu imali autori popisa. Na stranu što se sve može pomisliti čitajući imena, ali činjenično većina imena je vrlo kratka, svega četiri do pet slova. U najboljem slučaju većina nalikuje na nadimke s time da neki kao da nisu iz ovoga dijela svemira. Ako ostavimo na stranu svu tu egzotiku imena, tj.

nadimci od četiri slova kao primjerice Beba, Bibo, Bobo pružaju mogućnost kreiranja velikoga broja varijacija kod navodnih žrtava istoga prezimena.

Bogdani 1, 2, 3, ...

Bogdan je često prezime, pogotovo među Romima u sjevernoj Hrvatskoj. U jasenovačkome mrežnometu popisu 443 su navodne žrtve s prezimenom Bogdan. Prema navedenoj nacionalnosti, Roma je 439, dvojica Hrvata i dvoje Srba. Navodni Srbin zove se Jozo, a Srpkinja je iz Baranje koja je tijekom Drugoga svjetskog rata bila u mađarskoj vlasti. Dakle, vrlo neuverljivi podaci. Kakva je kvaliteta i vjerodostojnost podataka o Romima, može se dobro vidjeti na primjeru dvoje **Jalže Bogdan** iz Lijepe Grede kod Ferdinandovca. Prema navedenim podatcima, rođene su 1926. i 1938. godine. Kod starije nije navedeno ime oca. Glavna je razlika u izvorima podataka. U oba slučaja to je komunistički popis iz 1964. godine, ali kod starije to je inačica koju je objavio Bošnjački institut iz Zuricha (BI64), a kod mlađe je to inačica koja je izvor za tri četvrtnine svih podataka na jasenovačkome popisu (SZSJ64). U napomenama kod Jalže (1926., BI64) navodi se ime **Jolža**. To je važno jer se na jasenovačkome popisu nalazi i **Jolža Bogdan** (1926.) također Romkinja iz Lijepe Grede, a i kod nje se ne navodi ime oca, no u napomenama se navodi ime **Josip**. Ova navodna žrtva ima nekoliko izvora podataka, pri čemu su navedene i obje spomenute inačice komunističkoga popisa iz 1964. godine. Osim dvije ženske Jalže, na jasenovačkome se popisu nalaze i dvojica muških **Jalža Bogdani**. I ne samo to, već su iste i vrlo slične godine rođenja 1923. i 1938. kao i ženske imenjakinje. Osim po spolu, razlikuju se i prema lokaciji mjesta rođenja. To u ovim slučajevima nije Podravina, već Narta kod Bjelovara i Popovec Kalnički. Znači, prema potrebi se mogu mijenjati spol i imena u Josip, Joža, Jolža, Jalža. Inače Jalža je inačica ženskog imena Elizabeta. U ovome tekstu ograničit ćemo se samo na jedan mali dio Bogdana, tj. na tridesetak Roma s prezimenom

Bogdan kod kojih se kao jedini izvor navodi knjiga N. Lengel-Krizman i na neke njihove istovrijedne imenjake iz drugih izvora. Neki od Bogdana potpuno su identični, a jedina razlika među njima je da se u napomenama uz imena navode redni brojevi. Primjerice, navodna žrtva **Đuro Bogdan** iz Narte blizu Bjelovara navodi se na jasenovačkome popisu tri puta, nema imena oca ili godine rođenja, a u napomenama se navodi **Đuro1, Đuro2** i **Đuro3**. To nije iznimka samo kod prezimena Bogdan. Primjerice, isti je slučaj kod dvojice **Đure Đurđevića** i Cubinca kod Križevaca. Kod obojice navodi se ime oca Stevo, a sve ostalo je isto, samo u napomenama piše **Đuro1 i Đuro2**. Postoji i **treći Đuro** Đurđević iz Cubinca, samo kod njega je navedeno drugo ime oca, čime je izbjegnuto da se u napomenama još jednom navede i **Đuro 3**. Uz 18 Kata i Katica Bogdan, a neke se međusobno razlikuju samo u sitnim detaljima, nalaze se i dvije **Kate Bogdan** iz Donje Bazije kod Čađavice. Može ih se razlikovati samo prema brojevima u napomenama tj. Kao **Kata2** i **Kata3**. Izostanak **Kate1** može se objasniti tako što je na popisu i istovrijedna **Kata Bogdan** iz susjednog Starina kod Čađavice. Glavna razlika je da se u ovome slučaju navodi drugi izvor podataka, tj. knjiga udbaša Lukića. Prema podatcima iz knjige N. Lengel-Krizman i komunističkoga popisa iz 1964. godine, **Štefan Bogdan** iz Narte rođen je 1938. godine. Na jasenovačkome su popisu još četvoricu Štefana Bogdana iz Narte, ali ne navodi ime se godina rođenja. Razlikuju se samo prema podatcima iz napomena **Štefan1, Štefan2, Štefan3** i **Štefan4**.

Usporedbom podataka kojima je izvor knjiga N. Lengel-Krizman s ostalim istovrijednim imenima s popisa uočena je zanimljiva pravilnost. Ista imena i prezimena istih ili vrlo bliskih godina rođenja kao u zrcalnoj simetriji pojavljuju se u dvama susjednim područjima. To su Podravina i sjeverni dio Moslavine oko Bjelovara, kao što je vidljivo i u gore navedenim primjerima. Primjerice, kod **Ane Bogdan** (1922.) iz Podravskih Sesveta, kao ime oca navodi se žensko ime

Mare, po godinama rođenja bliska joj je **Ana Bogdan** (1925.) iz Kolarevog Sela blizu Bjelovara, ime otca Andro. Treća kojoj je izvor također knjiga N. Lengel-Krizman je **Anka Bogdan** (1926) iz Velike Pisanice blizu Bjelovara. Premda međusobno vrlo slične, dvije Ane i Anka mogu biti samo puka koïncidencija. Međutim, tu kao i obično počinju već poznate jasenovačke 'slučajnosti'. Na jasenovačkome popisu nalazi se i **Ana Bogdan** (1922.) kod koje se također umjesto oca navodi žensko ime Mara. Znači u svemu je identična kao jedna od žrtava koje je 'otkrila' N. Lengel-Krizman, uz jednu razliku da navodno nije iz Podravskih Sesveta, već istočnije - iz Sopja. Još su dvije **Ane Bogdan** iz Sopja na jasenovačkome popisu, prema godinama rođenja desetljeće mlađa i starija (1914., 1936.) od navodne suseljanke. Ana Bogdan (1925.) iz Kolareva Sela koju je otkrila N. Lengel-Krizman, a čiji se otac navodno zove Andro, ima svoj istovrijednik u Ani Bogdan (1936.) iz Lijepe Grede kod Ferdinandovca jer se i njezin otac navodno zvao Andrija. Na jasenovačkome popisu ima još bar četiri takva sumnjičiva slučaja s Anama Bogdan. Andro Bogdan, koji se prema N. Lengel-Krizman navodi kao otac Ane Bogdan, također se nalazi na jasenovačkome popisu. Prema tome izvoru **Andro Bogdan** (1892.) je iz Kolareva Sela kod Bjelovara. Još je jedan **Andro Bogdan** na jasenovačkome popisu, prema navedenim podatcima znatno mlađi (1934., Podravsko Sesvete), ne navodi se ime oca, već žensko ime Ana, dakle radi se o alternaciji imena otac-kći i majka-sin. U napomenama se navodi kako je iz Sesveta Požeških, a ne iz Podravskih Sesveta. To ukazuje na manipulaciju podatcima ili na nesposobnost i neznanje. Vrlo sličan imenom i godinom rođenja je **Andrija Bogdan** (1898.) iz već navedene Lijepe Grede kod Ferdinandovca. I kod njega se kao i kod Andre Bogdana iz Kolareva Sela ne navodi ime oca. To nije sve - na jasenovačkome su popisu još dvojica Andrija Bogdana, bez godine rođenja i imena oca. Obojica iz Donje Bazije u općini Čađavica. Na jasenovačkome se popisu ta dva kloni iz SZSJ64

razlikuju samo po podatku u napomenama Andrija1 i Andrija2. Imenjake Elizabeta (1906., Kolarevo Selo), Erža (1924., Velika Pisanica) i Jalža (1938., Narta) Bogdan imaju svaka svoje istovrijednike na jasenovačkome popisu. To su Elizabeta (1920., Sopje, SZSJ64), **Jalža** (1938., Ljepa Greda kod Ferdinandovca). Kod Erže Bog-

dan je istočno sljedeće razlike u godini rođenja: Mare (1925.), Andrija (1926.), Andrija (1927.), Andrija (1928.). U ovome slučaju kod istoimene žrtve iz Sopja, praktično iste starosti, umjesto imena oca navedeno je četveroslovno žensko ime Kata, a navodna mjesta rođenja u standardnoj su alternaciji Podravina i okolica Bjelovara. **Barica Bogdan** (1939., Narta) ima svoj istovrijednik u Barici Bogdan (1937., Stružec kod Popovače). U drugome slučaju izvor podataka je, osim već standardnoga SZSJ64 i knjige spominjanoga djelatnika zloglasnih komunističkih tajnih službi D. Lukića (LUKIĆ). Po istome principu **Evica Bogdan** (1920., Velika Pisanica) i **Eva** (1938., Narta) imaju svoje istovrijednike: **Eva** (1920., Reka kod Koprivnice), a za drugi slučaj istovrijednik je također **Eva Bogdan** (1942., Sopje) prema podatcima iz SZSJ64 i LUKIĆ. Znači, razlika u lokaciji uglavnom ovisi o izvoru podataka. Kod Lengel-Krizman to je poglavito Podravina, a kod komunističkoga popisa i Lukića pretežno Moslavina. **Marko Bogdan** (1902., Narta), nema imena oca, a istovrijednik je **Marko Bogdan** (1903., Gorje Predrijevo kod Sopja), na mjestu imena oca navodi se žensko ime **Terezija**. **Mara Bogdan** (1939., Kolarevo Selo kod Bjelovara), otac Andro i istovrijednik **Marica Bogdan** (1939., Ljepa Greda kod Ferdinandovca), otac Andrija. Iako bi se moglo tvrditi kako je riječ o koïncidencijama, vidljivo je kako su „koïncidencije“ kao i u prethodnim primjerima nastale samo zbog različitih izvora podataka i kako je riječ o duplikiraju. Drugo je pitanje radi li se uopće o žrtvama, a ne samo o klonovima. Primjerice, dvije su **Mare Bogdan** iz općine Čađavica. Razlika je kao i u već spomenutome slučaju **Kate Bogdan** da je jedna navodno iz sela Starin, a druga iz Donje Bazije. tj. kod jedne je navedena godina rođenja, ali ne i ime oca, a kod druge je obratno. U oba slučaja izvor je SZSJ64, ali ima po još jedan izvor u svakome slučaju. To su već više puta spomenuti KRIL-

R i LUKIĆ. Isti slučajevi su kod nekoliko **Joška, Josipa, Joža, Joza** s prezimenom Bogdan. Tu je minimalno 15 navodnih žrtava koji imaju sve odlike papirnatih žrtava. Kod **Ivana i Ivi** Bogdana „samo“ je troje navodnih žrtava koje po znanstvenim kriterijima ne spadaju na popis. **Tereza Bogdan** (1912., Velika Pisanica) ima istovrijednik u navodnoj žrtvi **Tereziji Bogdan** (1911., Lijepa Greda Ferdinandovac), ali ima još tri Terezije Bogdan iz Lijepa Grede kod Ferdinandovca. Sličan je slučaj **Vladimir Bogdan** (1911., Narta kod Bjelovara), a u jasenovačkome je popisu i **Vlado Bogdan** (1936., Lijepa Greda kod Ferdinandovca). I u ovome slučaju ista su imena samo s različitim godinama rođenja prema različitim izvorima. Više puta spominjani lokalitet Lijepa Greda, tj. ispravno i izvorno kajkavski Lepa Greda naselje je na obali Drave u sklopu Ferdinandovca. Donje Bazije koje se također često spominju navode se i kao rodno mjesto **Balavice Bogdan**. Ovo su samo primjeri za jedno prezime, a takvih se primjera može naći i kod većine ostalih navodnih romskih žrtava. Sve je jasno.

Komunistička bahatost

Primjer Bogdana tek je vrh ledeno-ga brijege, kod ostalih prezimena nije

niti bolje, baš suprotno. Veliki je broj primjera gdje su samo dijakritički znakovi razlika između navodnih žrtava kojima je izvor Lengel-Krizman s jedne strane i sinkronizirani podaci s komunističkoga popisa (SZSJ64), te od Lukića (LUKIĆ) i Miletića (MIL). Primjerice, **Šimo/Simo** Tomašević, **Šeća/Seća** Tomašević, svi iz Vrpolja i istih godina rođenja kod imenjaka. Kod nekih je razlika samo navodno mjesto rođenja kao primjerice kod **Branka Nikolića** iz Odre kod Zagreba i iz Račinovaca u Općini Drenovci istočno od Županje. Kod obojice se ne navodi ime oca, rođeni su iste 1904. godine, iste im je nacionalnost, godina i mjesto smrti. Kod navodno dvije **Branke Nikolić** razlika je još i manja, jer je jedna iz Odre, a druga iz Zagreba. Zanimljiv je ‘par’ **Tošo Jovanović** iz Forkuševaca i Farkaševca. Sve ostalo je isto, naravno osim izvora podataka. U nekim se slučajevima samo vrtimo oko nekih lokacija. Primjerice, Terka Nikolić u dvama izdanjima. Jedna iz Buzovca zapadno od Osijeka, a druga iz Tenje južno od Osijeka. U ovome je tekstu navedeno više od 100 različitih slučajeva navodnih žrtava, veliki dio i poimenično, koje se ne bi smjele nalaziti na jasenovačkome popisu. Ovako se, naravno, može gotovo unedogled, kao

što će već biti pokazano u sljedećim člancima.

Princip Bogdani 1, 2, 3, ... vjerojatno je nastao u kombinaciji nedostatka ideja kreatora popisa i bahatosti svojstvenoj komunizmu. U toj bahatosti išlo se tako daleko da se u nekim slučajevima nisu stavlje čak niti male razlike u podatcima kod navodnih žrtava s popisa, već se jednostavno uz ime napisao redni broj. Sreća da su podatke izgleda zbrajali partizanskim računalom, tj. prstima jedne ruke jer gdje bi im inače bio kraj. Čas posla i bilo bi ‘milijonče’ žrtava. Ovako je ipak od ustaša bar virtualno spašeno nekoliko Bandera, Šećerki, Guja i Balavica. Čudni podaci, čudna imena, Hrvatska kao jedina zemlja zrcalne simetrije stanovništva na svijetu - sve to ne treba čuditi kad se zna da su podatke o žrtvama za vrijeme zločinačkoga Titova režima prikupljali i obradivali pripadnici zloglasnih komunističkih tajnih službi, nekadašnji diplomati srpskoga kralja, kasnije odani sljedbenici komunističkoga diktatora ili njihove možda i rigidnije drugarice. To se moglo smatrati normalnim u Jugoslaviji pod čizmom partije, međutim nije normalno da to ponizno odobravaju političari u nezavisnoj Hrvatskoj.

- 1 M. Koić, Nikola Banić, Jasenovac - "Ciganski logor", Hrvatski tjednik, 27. travnja 2017., str. 38-47.
- 2 M. Koić, Nikola Banić, Jasenovačka alkemija, Hrvatski tjednik, 18. svibnja 2017., str. 42-49.
- 3 Narcisa Lengel-Krizman, Genocid nad Romima 1941-1945, Spomen-područje Jasenovac, Jasenovac – Zagreb, 2003.
- 4 Dragoje Lukić, Bili su samo deca, Jasenovac – grobnica 19.432 devojčice i dečaka, GrafoMark i Muzej žrtava genocida, Beograd – Banja Luka, 2000.
- 5 https://www.zapadnirsbi.com/zasluzni-srbi/49-zasluzni-srbi-publicisti-zaduzbinari/360-dragoje-lukic
- 6 https://hr.wikipedia.org/wiki/OZNA
- 7 Mira Kolar-Dimitrijević, In memoriam Narcisa Lengel-Krizman (1934-2008) http://hrcak.srce.hr/70246
- 8 Mario Strecha In memoriam, Nekrolog Prof. dr Bogdan Krizman (1913-1994) http://hrcak.srce.hr/51160
- 9 https://sr.wikipedia.org/wiki/Богдан_Кризман
- 10 Mario Strecha In memoriam, Nekrolog Prof. dr Bogdan Krizman (1913-1994) http://hrcak.srce.hr/51160
- 11 Mira Kolar-Dimitrijević, In memoriam Narcisa Lengel-Krizman (1934-2008) http://hrcak.srce.hr/70246
- 12 Narcisa Lengel-Krizman, Genocid nad Romima 1941-1945, Spomen-područje Jasenovac, Jasenovac – Zagreb, 2003.
- 13 https://actacroatica.com/hr/location/kerestinec/
- 14 http://www.jusp-jasenovac.hr/Default.aspx?sid=6284
- 15 http://www.dnevno.hr/vijesti/hrvatska/antono-nobilos-trucnjak-za-montirane-politicke-procese-91426

Prijeti li to Pahor incidentima Hrvatskoj?

Slovenski predsjednik Borut Pahor protekloga tjedna na zajedničkoj konferenciji za novinare s austrijskim predsjednikom Alexanderom Van der Bellenom, za njegova prvo službenog posjeta Ljubljani, izjavio je da će arbitri uskoro objaviti odluku o hrvatsko-slovenskom graničnom prijeporu te da bi tu odluku trebalo provesti u roku od šest mjeseci. “Moramo se usredotočiti na to da na miran i tolerantan način riješimo to pitanje jer ako to ne uradimo, onda bi se mogli vratiti u razdoblje incidenta, neriješenih pitanja i zaoštrenih odnosa, ne samo među političari nego i između dva naroda”, što je nezabilježeno u suvremenim diplomatskim odnosima u Europi, napose u povijesti EU. Oštore zube slovenski predsjednik pokazao je i u pogledu arbitražne odluke, tvrdeći da glede nje “ne može biti kompromisa”. Pritom zaboravlja da je Sporazum o arbitraži dviju vlada srušila Slovenija, njezin arbitar i agentica, kad su pokušali utjecati na arbitre i odluku o arbitraži te umetanjem novih dokumenta u arbitražni spis, o čemu postoji fonogram. Sve to proizvelo je nezapamćenu međunarodnopravnu aferu, koja je bila povodom da Hrvatska digne ruke od arbitraže i jasno i glasno reče Sloveniji kao stranci u postupku te arbitrima da se nijedna odluka Arbitražnog suda neće odnositi na Hrvatsku. I tu zaista nema kompromisa!

Stanovito hlađenje doživio je slovenski predsjednik na samoj konferenciji kad su novinari pitali austrijskog predsjednika što će se dogoditi ako Hrvatska, kako je najavila, arbitražnu odluku ne priznaje. Alexander Van der Bellen rekao je da bi u tom slučaju vjerojatno “sve trebalo započeti iznova”, sugerirajući da je spor potrebno riješiti na miran i za obje strane prihvatljiv način, a ne prijetnjom incidentima. Jer, nakon incident-retorike, koju poticu i rasplamsavaju isključivo slovenski vladajući političari, može uslijediti samoratna retorika, a ta nije potrebna ni Sloveniji ni Hrvatskoj. (mc)

DSHV pozvao građane hrvatske nacionalnosti da prijavljuju diskriminaciju

Tomislav Žigmanov, predsjednik Demokratskoga saveza Hrvata Vojvodine (DSHV) pozdravio je presudu Prizivnog suda u korist Mate Žarka, učitelja iz Srijemske Mitrovice, koji će uskoro biti vraćen na posao. Sud je donio odluku, kako je iz DSHV priopćeno 26. svibnja, kojom je potvrđeno da je Mato Žarko nezakonito ostao bez posla. “Ovakve odluke suda jasno pokazuju kako pravna država može funkcionirati i djelovati pozitivno i kada su u pitanju pripadnici nacionalnih manjina, čiji je položaj osjetljiv i specifičan. U tom smislu, želimo ohrabriti i druge građane hrvatske nacionalnosti da prijavljuju diskriminaciju, ukoliko smatraju da je trpe u svom svakodnevnom životu”, navodi se u priopćenju i dodaje kako će u tom slučaju Hrvatsko nacionalno vijeće i zastupnik Hrvata u srpskom parlamentu uvijek

nastojati pomoći sukladno svojim mogućnostima. DSHV istodobno odlučno odbija medijske insinuacije o djelovanju i uplenjenosti visokih predstavnika Republike Hrvatske u cijeli taj slučaj. Istodobno izražava nadu da će mjerodavna tijela adekvatno reagirati i kada su u pitanju pojedini netočni i zlonamjerni medijski napis, napose dijela lokalnih u Srijemskoj Mitrovici, u kojima su pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji negativno predstavljeni. Tomislav Žigmanov, predsjednik DSHV, nedavno je pozvao srpskog premijera Aleksandra Vučića da započne dijalog o položaju hrvatske nacionalne manjine te upozorio na isključenost Hrvata iz društveno-političkog života, nezastupljenosti na svim razinama izvršne vlasti, diskriminaciju te uskraćivanje novca za kulturne i informativne projekte.